

BEOGRADSKA BERZA
BELGRADE STOCK EXCHANGE

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU

avgust 2010.

Juče....

SADRŽAJ:

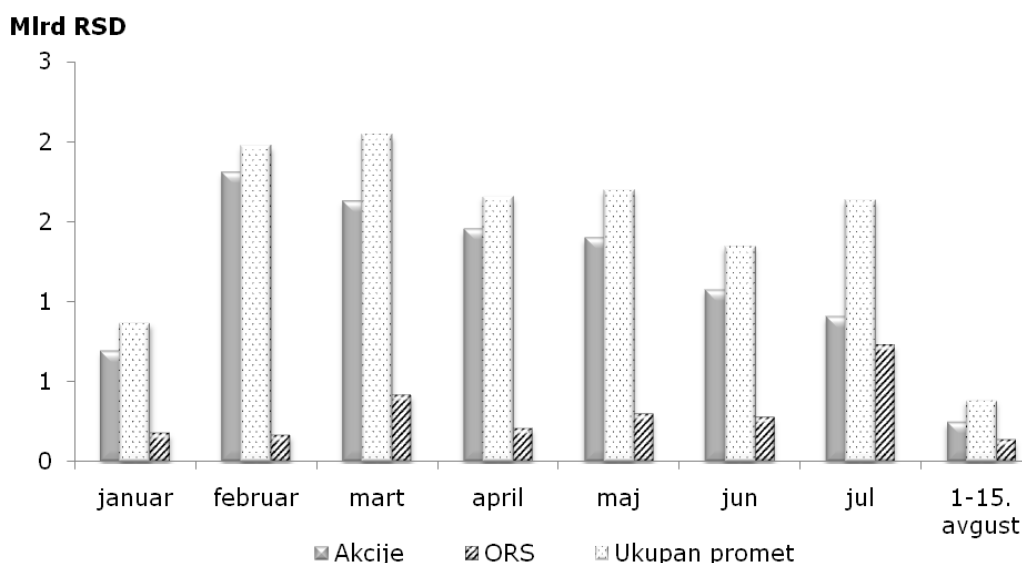
- Promet po mesecima u 2010.
- Struktura prometa u 2010.
  - Trgovanje akcijama
- Akcije – Prime Market (Listing A)
- Akcije – Standard Market (Listing B)
- Akcije – Metod kontinuiranog trgovanja
  - Obveznice RS
  - Indeksi
- Kretanje indeksa u regionu
  - Tržišna kapitalizacija
  - FIT, FIS, FIB
  - BELEXsentiment
- Marketing, PR, edukacija i međunarodna saradnja

PROMET

U periodu od početka januara do sredine avgusta 2010. godine, na Beogradskoj berzi je ostvarena ukupna vrednost prometa od 11,6 milijardi dinara, odnosno nešto više od 114,9 miliona evra. Celokupan promet realizovan je kroz 33.439 transakcija. Prosečna dnevna vrednost prometa iznosila je 76,7 miliona dinara (761.020,2 EUR), a prosečna vrednost pojedinačne transakcije 346.531 dinara (3.436,5 EUR).

Posmatrano po mesecima, najviša vrednost prometa ostvarena je u martu, u iznosu od 2,0 milijarde dinara (20,5 miliona EUR). Nakon sukcesivnog rasta mesečnog prometa u prvom tromesečju ove godine, period od aprila do juna donosi pad prometa na mesečnom nivou, što predstavlja uobičajeni trend na tržištu već nekoliko godina u nazad. Julski promet uvećan je prvenstveno usled rasta prometa obveznicama Republike Srbije (RS), dok je u prvoj polovini avgusta zabeleženo ponovno usporavanje vrednosti prometa.

2010.	Ukupan promet (RSD)	ORS (RSD)	Akcije (RSD)
januar	864.104.564	174.975.472	689.129.092
februar	1.970.392.972	163.897.737	1.806.495.235
mart	2.040.941.076	415.095.693	1.625.845.383
april	1.656.873.847	206.536.622	1.450.337.225
maj	1.695.448.178	298.003.559	1.397.444.619
jun	1.345.520.222	271.611.523	1.073.908.699
jul	1.633.116.384	725.027.974	908.088.410
1-15. avgust	381.261.865	137.186.883	244.074.982
UKUPNO	11.587.659.108	2.392.335.463	9.195.323.645

Kretanje ukupnog prometa po mesecima, 01. jan - 15. avgust 2010.

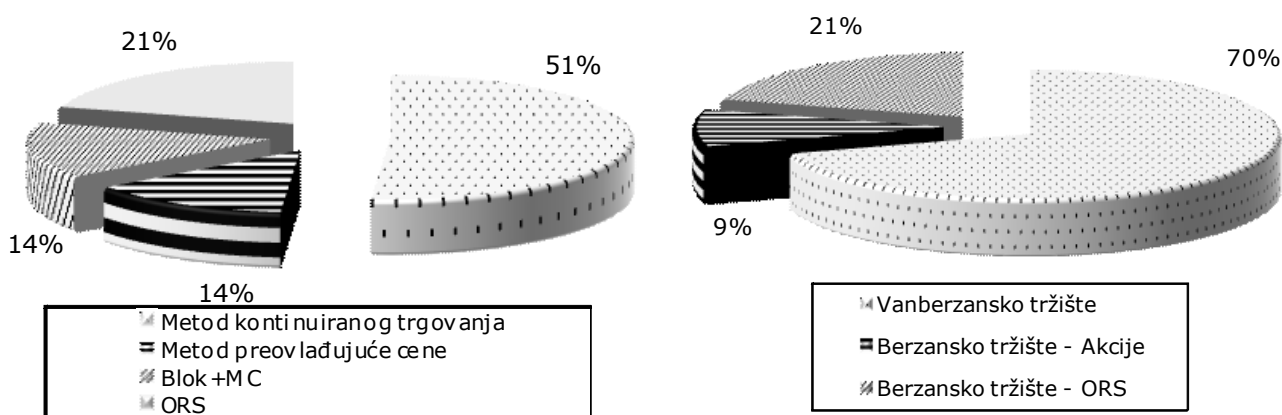
STRUKTURA PROMETA

Posmatrano po vrstama hartija i metodama trgovanja, više od polovine prometa (51,3%) ostvareno je u trgovanju akcijama koje se nalaze u metodu kontinuiranog trgovanja. Drugi po veličini generator prometa bile su obveznice RS, koje su u ukupnom trgovanju učestvovala sa približno 21%. Oko 13,6% prometa ostvareno je u trgovanju akcijama koje se nalaze u metodu preovlađujuće cene, dok blok transakcije obuhvataju 12,8% prometa. Najmanje učestće u trgovanju zabeležila su trgovanja po metodu minimalne cene, u iznosu od samo 1,7%.

U odnosu na strukturu prometa u prvoj polovini tekuće godine, u julu i avgustu zabeležen je rast učešća obveznica RS, kao i povećano učešće trgovanja po metodu preovlađujuće cene u odnosu na blok i transakcije metodom minimalne cene.

Analizirano po tržištima, promet akcijama koje se nalaze na vanberzanskom tržištu čini 70,2% prometa realizovanog u periodu od početka januara do sredine avgusta, dok je u trgovanju akcijama koje se nalaze na listingu Berze (Prime i Standard market) ostvareno 9,2% vrednosti trgovanja. Preostalih 20,6% prometa ostvareno je u trgovanju obveznicama RS na Prime marketu Berze.

U odnosu na prvo polugodište 2010. u julu i avgustu evidentira se pad učešća akcija koje se nalaze na berzanskom, za 1% i na vanberzanskom tržištu, za oko 4%, usled već pomenutog, uvećanog obima prometa obveznicama RS.

Struktura po metodama trgovanja, 01.jan-15.avg 2010.

Struktura po tržištima, 01.jan-15.avg 2010.

TRGOVANJE AKCIJAMA

Akcije kojima se trguje na Beogradskoj berzi beleže promenljive performanse u toku 2010. godine. Od ukupno 543 aktivnih akcija, rast cene u odnosu na kraj decembra 2009. zabeležilo je 123, pad cene 229, dok je nepromenjena cena u odnosu na poslednji trgovački dan prethodne godine zabeležena kod 191 akcije.

Među akcijama koje se nalaze u metodu kontinuiranog trgovanja pozitivnu promenu cena beleži sedam akcija, pad cene 33 akcija i nije evidentirana nijedna hartijama bez promene cene u odnosu na prethodnu godinu. Najveći rast cene za akcije koje se nalaze u metodu kontinuiranog trgovanja zabeležen je za akcije Progresia iz Beograda, u iznosu od +55% u odnosu na početak godine, dok je najveći pad cene, od -63,09%, evidentiran za akcije kompanije Fidelinka iz Subotice.

Akcije koje se nalaze na berzanskom tržištu, rast cene zabeležen je samo za akcije beogradskog Energoprojekt holdinga (+20,24%), dok sve ostale akcije sa Prime i Standard marketa Berze beleže pad cene u posmatranom periodu. Najveća negativna promena cene među listiranim akcijama zabeležena je za akcije Soja proteina iz Bečeja, u iznosu od -28,30%.

Vodeće mesto u ostvarenoj vrednosti prometa i dalje drže obične akcije AIK banke iz Niša, kojima je trgovano u iznosu od 3,1 milijardu dinara, dok se na drugom mestu po ukupno ostvarenoj vrednosti prometa nalaze akcije još jedne banke – Agrobanke iz Beograda, čija vrednost trgovanja iznosi 462,9 miliona dinara. Kada je reč o listiranim akcijama, najtrgovanije su bile akcije vranjskog Alfa plama, kojima je trgovano u iznosu od 317,6 miliona dinara.

Među akcijama kojima se trguje metodom preovlađujuće cene, najtrgovanije su bile akcije preduzeća Straževica iz Batočine, kojima je svega u jednoj obavljenoj transakciji, sredinom februara, ostvaren promet od preko 241 miliona dinara. Akcije ovog preduzeća su u junu isključene sa tržišta Beogradske berze, usled promene pravne forme, tako da se, kao najtrgovanije, od trenutno aktivnih akcija koje se nalaze u režimu metoda preovlađujuće cene, nalaze akcije preduzeća Mlintest a.d. Šid, sa obimom prometa od 123,1 milion dinara.

Pored redovnih trgovanja akcijama, u periodu od početka januara do sredine avgusta zabeleženo je i 38 blok transakcija, kao i 5 trgovanja po metodu minimalne cene. Najveći obim prometa u blok transakcijama zabeležen je u blok trgovanju akcijama Luke Dunav iz Pančeva, dok je najveće trgovanje po metodu minimalne cene evidentirano za akcije preduzeća Žitopromet a.d. Zaječar, u iznosu od 108,3 miliona dinara.

AKCIJE – PRIME MARKET (LISTING A)

SIMBOL	POSLEDNJA CENA (RSD)	% PROMENA CENE	NAJVIŠA CENA (RSD)	NAJNIŽA CENA (RSD)	VREDNOST TRGOVANJA (RSD)
ENHL	915	20,24%	1.030	779	316.119.110
SJPT	745	-28,30%	1.140	719	158.445.971
TIGR	645	-13,54%	853	630	64.334.766

Grafikoni kretanja cena akcija na Prime marketu – 1. januar – 13. avgust 2010.

AKCIJE – STANDARD MARKET (LISTING B)

SIMBOL	POSLEDNJA CENA (RSD)	% PROMENA CENE	NAJVIŠA CENA (RSD)	NAJNIŽA CENA (RSD)	VREDNOST TRGOVANJA (RSD)
ALFA	8.012	-5,62%	10.000	7.200	317.643.466
KMBN	28.500	-0,87%	33.000	25.100	145.416.530
MTLC	2.004	-18,54%	2.527	1.951	64.379.549

Grafikoni kretanja cena akcija na Standard marketu – 1. januar – 13. avgust 2010.

AKCIJE U METODU KONTINUIRANOG TRGOVANJA

SIMBOL	POSLEDNJA CENA (RSD)	% PROMENA CENE	NAJVIŠA CENA (RSD)	NAJNIŽA CENA (RSD)	VREDNOST TRGOVANJA (RSD)
AGBN	7.495	-7,96%	10.500	7.113	462.908.216
AIKB	2.849	15,25%	3.489	2.452	3.052.021.514
BMBI	11.000	33,33%	15.000	7.900	139.589.517
BIPB	28	-24,32%	94	26	7.892.227
CCNB	13.212	-23,86%	18.950	13.000	10.495.316
CYBN	1.899	-36,47%	5.200	1.899	7.431.689
DINNPB	2.100	-20,75%	3.190	2.000	28.284.849
DNOS	2.100	-28,40%	3.250	1.990	16.730.629
EGMN	3.450	-17,86%	4.200	3.370	6.738.352
FITO	5.700	-14,10%	6.899	5.500	36.633.762
GLOS	480	-30,43%	799	440	4.885.614
IMLK	1.504	0,94%	1.599	1.152	360.864.266
INFM	2.700	-27,03%	3.780	2.651	12.529.325
JESV	5.701	-4,98%	7.200	5.500	113.262.880
JMBN	9.001	-52,47%	19.550	8.900	30.367.209
KMBNPB	8.200	-31,66%	13.000	8.009	15.902.303
FIDL	110	-63,09%	420	109	4.065.752
LSTA	580	-18,31%	700	500	3.386.875
TGAS	5.500	-23,57%	7.849	5.051	25.041.127
NPRD	4.500	50,00%	4.599	3.000	4.246.789
PLTK	110	-12,00%	146	110	587.372
PRBN	629	-13,84%	800	576	61.926.267
PRGS	155	55,00%	215	100	42.127.473
PTLK	180	-31,30%	262	171	5.575.654
PUUE	1.000	-15,97%	1.600	900	26.483.541
MTBN	3.812	-48,07%	7.500	3.620	38.477.308
SMPO	450	-29,69%	700	440	2.548.153
TLFN	1.302	-33,37%	2.000	1.250	20.675.669
UNBN	4.654	-40,35%	7.900	4.650	192.467.981
VLFR	1.150	-52,95%	2.400	1.100	3.757.489
VZAS	523	-8,25%	740	501	37.620.209
VINZ	8.400	16,67%	9.500	7.199	61.379.178
VITL	795	-41,11%	1.398	730	39.576.170
VDAV	3.800	-23,23%	4.500	3.400	3.335.899

SIMBOL	POSLEDNJA CENA	% PROMENA CENE	VREDNOST TRGOVANJA
AIKB	2.849	15,25%	3.052.021.514
AGBN	7.495	-7,96%	462.908.216
IMLK	1.504	0,94%	360.864.266
ALFA	8.012	-5,62%	317.643.466
ENHL	915	20,24%	316.119.110

Pet akcija sa najvećom vrednošću prometa, 01. januar – 15. avgust 2010.

SIMBOL	POSLEDNJA CENA	% PROMENA CENE	VREDNOST TRGOVANJA
PRGS	155	55,00%	42.127.473
NPRD	4.500	50,00%	4.246.789
BMBI	11.000	33,33%	139.589.517
ENHL	915	20,24%	316.119.110
VINZ	8.400	16,67%	61.379.178

Pet akcija sa najvećim rastom cene, 01. januar – 15. avgust 2010.

SIMBOL	POSLEDNJA CENA	% PROMENA CENE	VREDNOST TRGOVANJA
FIDL	110	-63,09%	4.065.752
VLFR	1.150	-52,95%	3.757.489
JMBN	9.001	-52,47%	30.367.209
MTBN	3.812	-48,07%	38.477.308
VITL	795	-41,11%	39.576.170

Pet akcija sa najvećim padom cene, 01. januar – 15. avgust 2010.

OBVEZNICE REPUBLIKE SRBIJE

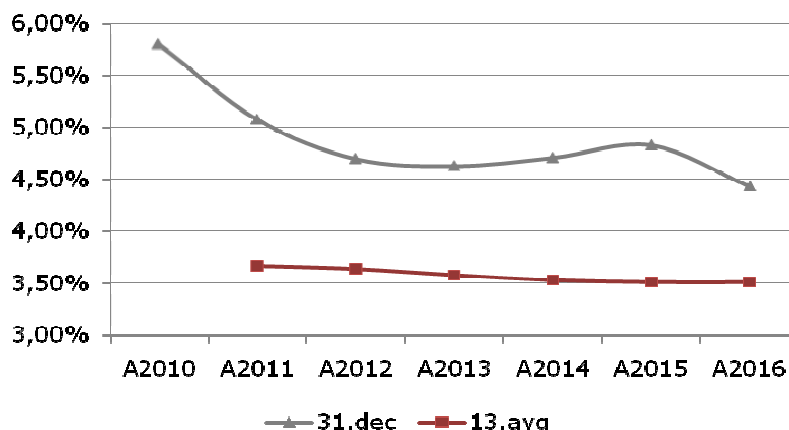
Ukupna vrednost prometa obveznicama RS u periodu od početka januara do sredine avgusta ove godine iznosila je 2,4 milijardi dinara, odnosno 23,5 miliona EUR i ostvarena je kroz 5.564 transakcija. Najveća vrednost prometa zabeležena je u julu, u iznosu od 6,96 miliona EUR, zatim u martu kada je ostvaren promet od 4,2 miliona EUR i maju u iznosu od 2,96 miliona EUR. Najviše je trgovano serijom A2011 (više od 441 milion dinara), a promet od preko 400 miliona dinara zabeležen je i za seriju A2012.

Sve serije obveznica RS su na tržištu Beogradske berze beležile konstantan rast cene, a najveći je zabeležen za seriju A2015, u iznosu od +9,40%. Uporedo sa rastom cene, dolazilo je do snižavanja stope prinosa, tako da se sredinom avgusta stopa prinosa na ove hartije kretala u rasponu od 3,51% do 3,67% na godišnjem nivou.

Dana 20. maja obavljeno je i poslednje trgovanje obveznicama serije A2010, koje su na naplatu dospele 31. maja. Poslednja cena ovih hartija od vrednosti na tržištu Beogradske berze iznosila je 99,51% nominalne vrednosti, a njihov ukupan obim trgovanja, od uključenja na tržište Berze u septembru 2002. godine, iznosio je 76,99 miliona EUR.

SIMBOL	POSLEDNJA CENA	PROMENA CENE	NAJVIŠA CENA	NAJNIŽA CENA	OBIM TRGOVANJA
A2010*	99,51	1,86%	99,51	97,69	934.189
A2011	97,17	4,21%	99,00	93,24	4.448.119
A2012	93,77	4,77%	99,00	89,00	4.390.979
A2013	90,63	5,78%	91,00	85,20	4.078.355
A2014	87,65	7,41%	96,00	81,25	4.171.420
A2015	84,73	9,40%	92,00	77,45	4.340.975
A2016	81,87	8,16%	82,00	74,80	4.436.127

* Podaci zaključno sa 20. majem 2010.

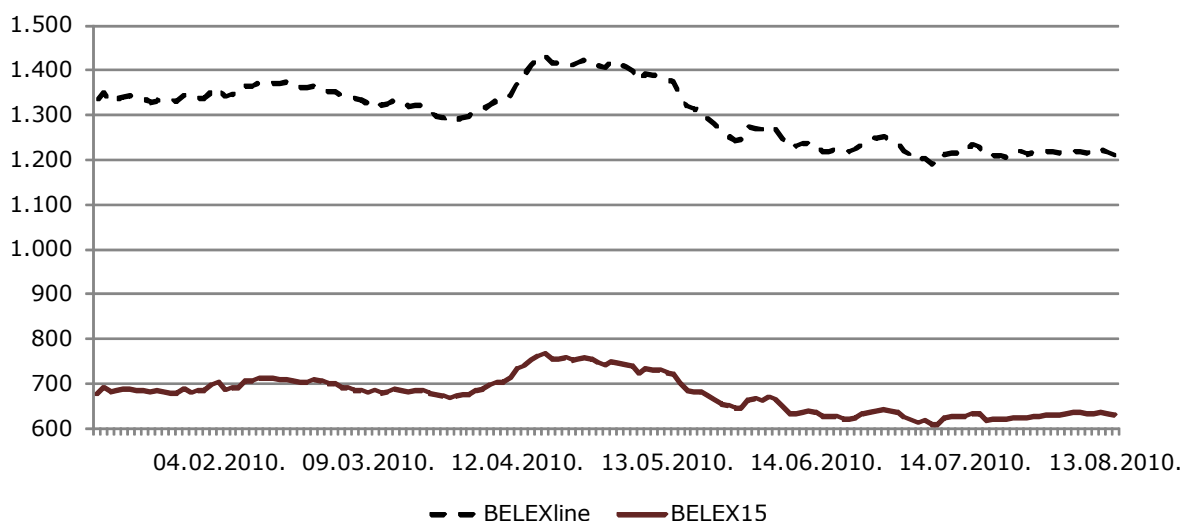
Stopa prinosa na obveznice RS, 31. decembar 2009 i 13. avgust 2010.

INDEKSI

Istorijski posmatrano, oba indeksa Beogradske berze beleže sličan trend kretanja vrednosti odnosno isti predznak promene vrednosti. Indeks najlikvidnijih hartija domaćeg tržišta kapitala, BELEX15, u posmatranom periodu je zabeležio pad od -34,53 indeksna poena, odnosno -5,20%, dok opšti indeks, BELEXline, beleži pad vrednosti od 104,35 indeksnih poena, odnosno -7,95%.

Početak 2010. godine bio je obeležen nastavkom trenda zabeleženog krajem 2009, kada su oba indeksna pokazatelja beležila blagi, ali konstantan rast vrednosti. Ovakav trend potrajao je sve od sredine februara, nakon čega je zamenjen ponovnom blagom negativnom korekcijom vrednosti. Sa druge strane, kraj marta doneo je snažan oporavak vrednosti indeksnih pokazatelja Berze, koji je potrajao sve do sredine aprila, kada su dostigli najviše ovogodišnje vrednosti. Od kraja aprila ponovo je usledio negativan trend kretanja vrednosti indeksa, donekle na kratko zaustavljen tek krajem juna i sredinom jula ove godine. Svoje najniže vrednosti, u posmatranom periodu, indeksni pokazatelji Berze zabeležili su 7. odnosno 8. jula ove godine.

01. januar - 15. avgust	BELEXline	BELEX15
Poslednja vrednost	1.207,49	629,24
Promena	-104,35	-34,53
% Promena	-7,95%	-5,20%
Najviša vrednost	1.432,68	765,58
Najniža vrednost	1.189,82	604,96

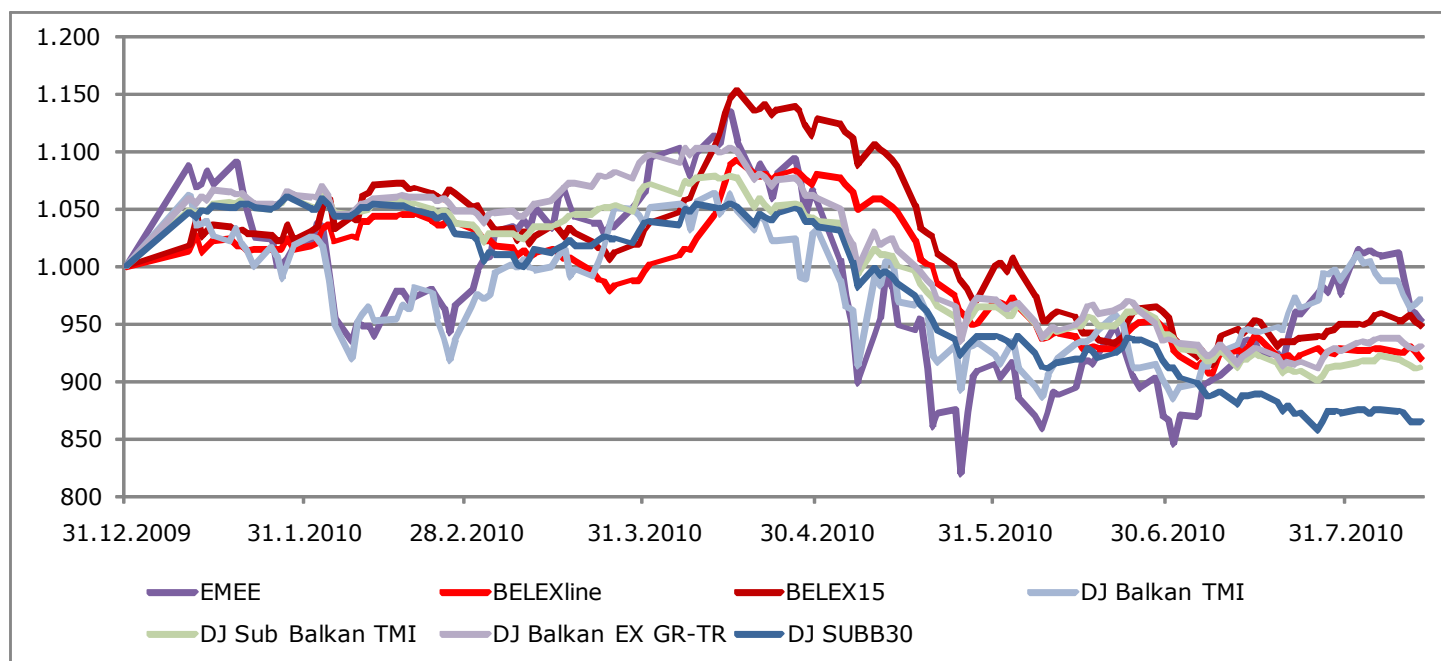
Kretanje vrednosti indeksa Berze, 1. januar – 15. avgust 2010. godine

KRETANJE INDEKSA U REGIONU

Iako se trend na domaćem tržištu kapitala može okarakterisati negativnom ocenom, činjenica je da u poređenju sa drugim indeksima berzi u regionu, kao i glavnim benchmark indeksima, domaći indeksi beleže bolje performanse u analiziranom periodu. Izuzev BET indeksa bukureštanske berze i BUX indeksa berze u Budimpešti, svi drugi indeksi berzi u okruženju beleže i približno jednak ili veći procentualni pad vrednosti u odnosu na indekse Beogradske berze.

Benčmark indeksi regiona takođe su zabeležili pad vrednosti u posmatranom periodu, a najveći, u iznosu od -13,53% zabeležen je za blue-chip indeks koji pokriva tržišta balkanskih zemalja - DJ SUBB30. Opšti trend kretanja indeksa koji opisuju veću grupu tržišta Južne i Istočne Evrope sličan je kretanju indeksa domaćeg tržišta kapitala, uz činjenicu da trendovi na drugim evropskim tržištima često ranije započinju i završavaju se u odnosu na Srbiju.

	Srbija		Slovenija	Hrvatska	Bugarska	Rumunija
	BELEX15	BELEXline	LJSEX	CROBEX	SOFIX	BET
1.jan-15. avg	-7,95	-5,20	-20,99	-7,88	-7,04	9,49

Kretanje indeksa regiona, 1. januar – 15. avgust 2010. godine

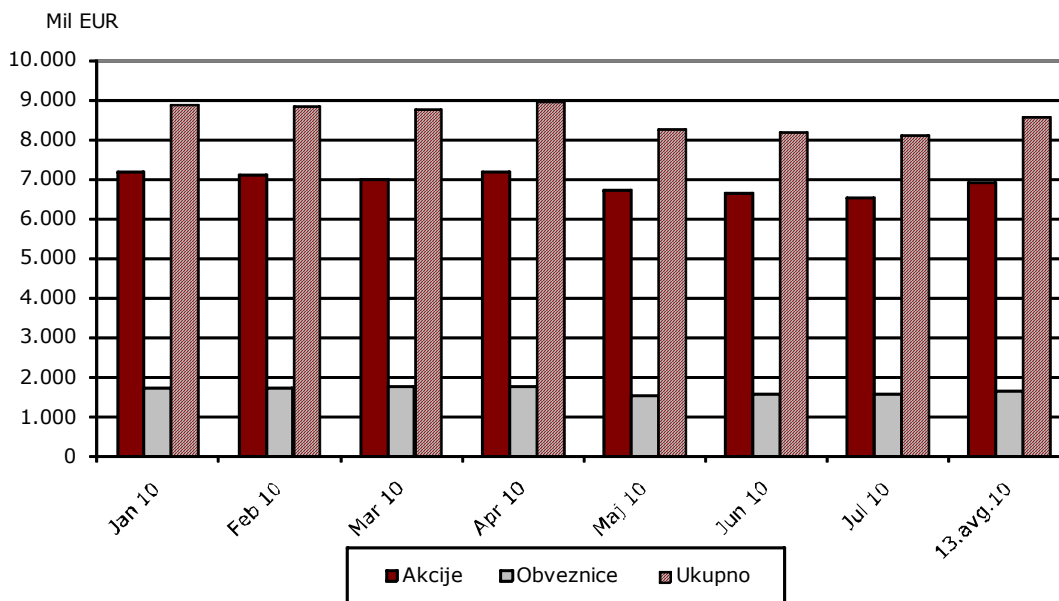
TRŽIŠNA KAPITALIZACIJA

Vrednost ukupne tržišne kapitalizacije Beogradske berze, 13. avgusta 2010. godine, iznosila je 854,6 milijardi dinara (8,1 milijardu EUR), što je niže za 8,3% u odnosu na poslednji trgovački dan 2009. godine.

Tržišna kapitalizacija akcija iznosi je 689,5 milijardi dinara i manja je za 10,3% u odnosu na decembarsku vrednost, dok za akcije kojima se trguje metodom kontinuiranog trgovanja iznosi 134,8 milijardi dinara i niža je za 9,3% u odnosu na decembar. Tržišna kapitalizacija akcija koje se nalaze u metodu kontinuiranog trgovanja učestvuje sa 15,8% u ukupnoj kapitalizaciji Berze. Kapitalizacija akcija kojima se trguje metodom preovlađujuće cene učestvuje sa 64,9% u ukupnoj kapitalizaciji Beogradske berze, dok se ostatak od 164,9 milijardi dinara (19,3%) kapitalizacije odnosi na tržišnu kapitalizaciju obveznica RS, koja jedina zabeležila rast vrednosti od +0,8% u odnosu na decembar 2009. godine.

	<i>BELEXline</i>	<i>BELEX15</i>	<i>Kontinuirano trgovanje</i>	<i>Metod preovlađujuće cene</i>	<i>Obveznice RS</i>	<i>Ukupno</i>
13. avg	175.854,67	102.334,38	134.827,34	554.919,13	164.895,51	854.641,98
jul	173.259,62	102.328,50	136.351,78	557.204,46	166.423,57	859.979,83
jun	168.889,06	100.249,82	136.083,83	555.186,79	162.236,12	853.506,73
maj	175.815,00	105.348,12	141.484,21	548.952,12	158.036,90	848.473,24
apr	197.677,24	120.897,83	161.005,84	551.987,82	175.089,60	888.083,27
mar	178.221,94	111.115,62	150.307,66	547.324,97	174.779,16	872.411,79
feb	184.425,48	114.527,83	154.044,78	552.515,26	173.391,29	879.951,33
jan	180.230,56	110.398,14	149.512,24	555.577,98	169.636,62	874.726,83

Napomena: vrednosti su date u milionima RSD

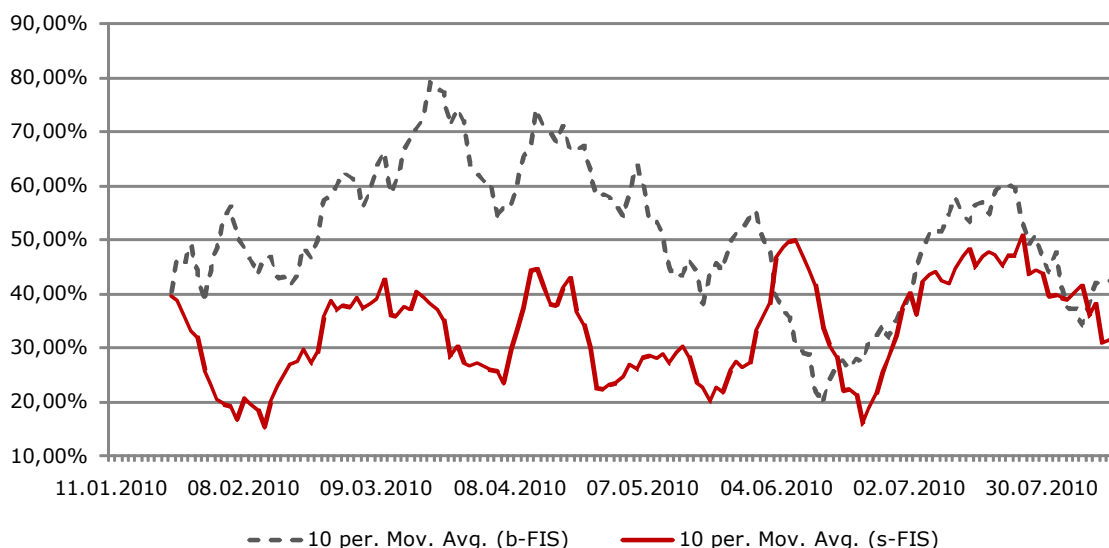
Kretanje tržišne kapitalizacije Berze, 31. januar- 13. avgust 2010.

FIT, FIS, FIB

Ukupno učešće stranih investitora u trgovanju na Beogradskoj berzi, u periodu od početka januara do sredine avgusta tekuće godine, beleži pad vrednosti u odnosu na 2009. godinu za oko 5,5%. Sa druge strane, evidentiran je značajan rast učešća investitora iz drugih zemalja na kupovnoj strani akcija (+37,0%), kao i pad na prodajnoj strani ovih hartija od vrednosti (-37,9%). Istovremeno, zabeleženo je i više učešće stranaca u trgovanju obveznicama RS u odnosu na prethodnu godinu, za 13,9%. U toku jula i avgusta, u poređenju sa prvim polugodištem ove godine, zabeležen je blagi pad učešća stranih investitora u trgovanju akcijama, kao i rast njihovog učešća u trgovanju obveznicama RS.

Najveće učešće stranih investitora u ovogodišnjem trgovanju akcijama na Berzi zabeleženo je u martu, kada su u trgovanju ovim hartijama od vrednosti učestvovali sa 54,1%. Sa druge strane, u maju je zabeležena najveća razlika učešća stranaca na kupovnoj (66,4%) i prodajnoj (21,7%) strani u trgovanju akcijama u ovoj godini. Najveće učešće stranih investitora u trgovanju obveznicama RS zabeleženo je u julu, na nivou od 41,7%.

	2009.	01. jan – 13. avg 2010.
FIS	46,90%	41,44%
b-FIS	25,20%	52,23%
s-FIS	68,60%	30,66%
FIB	9,41%	23,33%
FIT	42,34%	37,70%

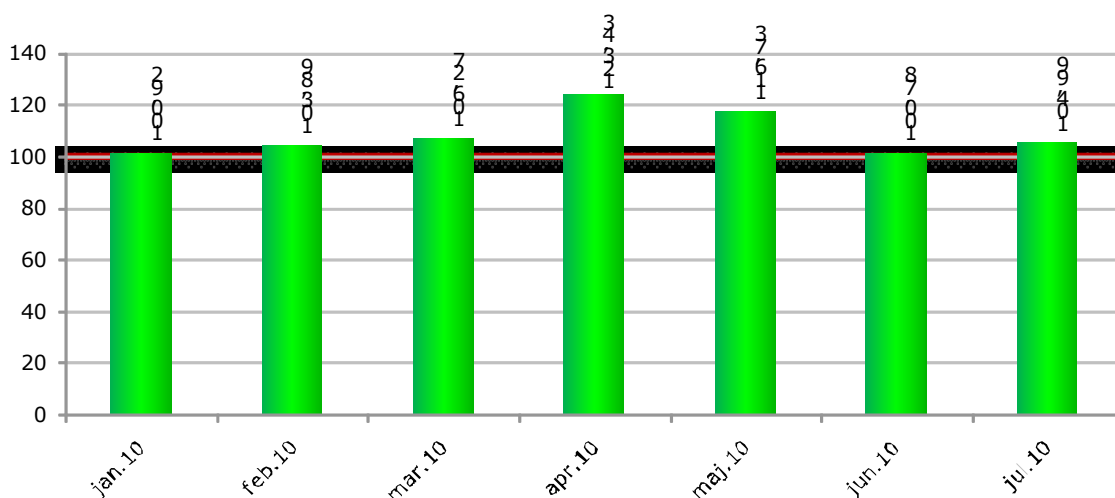
Desetodnevni prosek – sFIS i bFIS, 1. januar – 13. avgust 2010.

BELEXsentiment

Očekivanja tržišnih učesnika u 2010. godini, iako se nalaze u „zelenoj zoni“, odnosno u zoni tržišnog rasta ipak su ukazivala na stagnaciju koje je domaće tržište iskusilo u proteklom periodu.

Glasači BELEXsentimenta imali su pozitivna očekivanja iako, prevashodno likvidnosni preduslovi, nisu mogli da usmere tržište u željenom pravcu, ukazujući da pozitivni potencijal može postojati ukoliko se pojavi dovoljna količina slobodnih sredstava za investiranje.

Najpozitivnija očekivanja u 2010. godini investitori i drugi učesnici na domaćem tržištu kapitala imali su za mesec april, kada je vrednost BELEXsentimenta bila na maksimalnom ovogodišnjem nivou od 123,43 poena. Pri tome, april zaista i jeste doneo najviše ovogodišnje vrednosti indeksnih pokazatelja domaćeg tržišta kapitala. Sa druge strane, najmanja pozitivna očekivanja bila su izražena za jun, kada je vrednost ovog pokazatelja iznosila 100,78 poena. Iako apsolutne vrednosti BELEXsentimenta nisu uvek korespondirale sa kretanjima na tržištu kapitala, činjenica je da su i samim zadržavanjem u nivoima stagnacije, ipak anticipirala ukupna kretanja koja su se dešavala na Beogradskoj berzi.

BELEXsentiment, januar – jul 2010. godine

MARKETING, ODNOSI SA JAVNOŠĆU, EDUKACIJA I MEĐUNARODNA SARADNJA

Aktivnosti na poslovima marketinga, odnosa sa javnošću, edukacije i međunarodne saradnje Beogradske berze u periodu januar – avgust 2010. godine obavljane su u više pravaca.

Kada je reč o edukativnim aktivnostima, unapređen je i usavršen rad na organizovanju opštih i specijalističkih kurseva u trajanju od jednog do tri dana, koji su organizovani na terenu ili u savremeno opremljenoj Sali za obuku Beogradske berze. Kursevi koji su se izdvojili kao najinteresantniji u analiziranom periodu su: "Osnovni kurs o Berzi" i "Tehnička analiza" - osnovni i napredni nivo, koji su u proseku održavani nekoliko puta mesečno, sa veoma različitom strukturom polaznika.

Početak godine obeležila je konkretnija saradnja sa TeleTrader-om, zahvaljujući kojoj su nastavljene, za građane potpuno besplatne, edukativne aktivnosti na temu: „Upoznajte se sa Berzom - informišite se na vreme“ i „Upoznajte se sa tehničkom analizom hartija od vrednosti“. Do kraja juna održano je sedam kurseva, sa utvrđenom dinamikom održavanja do kraja ove poslovne godine. Pet kurseva je održano u Beogradu, u prostorijama Beogradske berze, a dva kursa u prostorijama „Fidelity broker“ u Novom Sadu. Novinu predstavlja saradnja sa brokersko-dilerskom kućom „Tandem financial“ iz Novog Sada koja je pomogla da se održi kurs o besplatnim akcijama za oko 50 polaznika iz Novog Sada.

Posebnom kvalitetu kurseva, usavršavanju i unapređenju, doprinosi izuzetno dobra saradnja sa TeleTrader-om i Europoint Systems (Tenfore), distributerima podataka i partnerima Beogradske berze na polju edukacija. Predstavnici ovih kompanija, pored predavanja o mogućnostima koje pružaju njihove web aplikacije, svim polaznicima kursa omogućavaju jednomesečno besplatno korišćenje svojih servisa, a zatim i posebne popuste prilikom pretplate na TeleTrader professional i Quotestation.

Krajem juna, u saradnji sa Jedinštvom sindikalnom organizacijom NIS-a a.d. održano je nekoliko kurseva/obuka za zaposlene i to u: Novom Sadu, Beogradu i Pančevu, kojima je prisustvovao veliki broj zaposlenih ove kompanije. Takođe, saradnja između Beogradske berze, Visoke poslovne škole strukovnih studija (VIPOS) i Regionalne privredne komore Valjeva, rezultirala je organizacijom prvog u nizu planiranih seminara Beogradske berze, pod nazivom „Korporativno upravljanje“. Seminar je održan 30. juna u prostorijama VIPOS, a prezentaciji je prisustvovalo preko 30 polaznika različitih stručnih profila. Predstavnici Beogradske berze upoznali su

polaznike sa osnovnim principima i preporukama dobrog korporativnog upravljanja i načinima njihove efikasne implementacije u praksi privrednih društava.

Takođe, zabeležena je povećana zainteresovanost domaćih medija za berzansko poslovanje u kontekstu besplatne podele akcija privatizovanih javnih preduzeća građanima Srbije. Beogradska berza je adekvatno odgovorila na zahteve javnosti kroz pripremu kratkih edukativnih i informativnih tekstova, prilagođenih najširoj strukturi čitalaca, koji su objavljeni u dnevnim listovima i u agencijskim vestim.

Vredna pažnje su svakako i povećana angažovanja zaposlenih na promovisanju korporativne odgovornosti i odnosa sa investitorima kompanija čijim se akcijama trguje na Beogradskoj berzi, kako bi se i na taj način poboljšala vidljivost i kvalitet domaćeg tržišta kapitala.

Danas....

SADRŽAJ:

- Uključenje akcija NIS-a
- Praćenje trgovanja i izveštavanje

UKLJUČENJE AKCIJA NIS-A

Komisija za listing Beogradske berze donela je Rešenje o prijemu akcija NIS-a na Prime market i prvo trgovanje ovim akcijama zakazala za 30. avgust 2010. godine, sa indikativnom cenom 505 RSD po akciji.

Uključenje hartija u trgovanje na Beogradskoj berzi omogućiće određivanje njihove tržišne cene, na osnovu iskazane ponude i tražnje svih koji žele da kupe, odnosno prodaju hartije ove akcije.

Građani koji žele da prodaju akcije NIS-a, koje poseduju, mogu nalog za prodaju predati ili Banci Poštanskoj Štedionici (Poštanska štedionica) preko šaltera JP PTT saobraćaja "Srbija" (bez plaćanja troškova trgovanja) ili nekom od brokera, članova Berze –direktno (uz plaćanje brokerske provizije).

Prilikom popunjavanja naloga prodaje potrebno je, pored ostalih podataka, naznačiti i cenu, po kojoj prodavac želi da proda akcije, odnosno cenu po kojoj pristaje da obavi prodaju. Nakon unosa naloga prodaje u trgovački sistem Berze, ukoliko postoji i kupovni nalog odgovarajući po ceni, transakcija će se realizovati. Cena koja je postignuta u jednoj transakciji, ne mora biti ista u drugoj u toku tog trgovačkog dana, niti cena na kraju trgovačkog dana mora biti ista u narednom trgovačkom danu.

Stoga se pre prodaje hartija od vrednosti uvek savetuje prethodno donošenje pažljive odluke o trenutku prodaje akcija, razlozima prodaje, budućim očekivanjima vezano za rad kompanije i kretanje cena, kao i prodajnoj ceni. Iako ove teme mogu zvučati previše komplikovano za nekog ko nije dovoljno upućen u berzansko poslovanje, činjenica je da bi slične odluke donosili i prilikom prodaje nekretnine, automobila ili bilo koje druge imovine, što u krajnjoj liniji akcije i jesu – naša imovina!

Trgovanje na Berzi obavlja se svakod radnog dana od 9:30 do 13:00 časova, zvanični trgovački podaci objavljuju se u dnevnom izveštaju oko 15:00 časova. Trgovanje je vrlo dinamično. Promene se dešavaju iz minuta u minut, s obzirom da se stalno unose novi nalozi kupaca i prodavaca, koji utiču na kretanje i formiranje cena akcija i obim njihovog trgovanja. Zbog toga je, za sve one koji su zainteresovani da detaljnije prate dešavanja na tržištu izuzetno bitno da se o kretanjima cena informišu neprekidno ili barem jedanput dnevno.

PRAĆENJE TRGOVANJA I IZVEŠTAVANJE

Sveobuhvatni izvor informacija o berzanskom poslovanju u Srbiji predstavlja sajt Beogradske berze, koji se nalazi na internet stranici www.belex.rs. Nakon završenog dnevnog trgovanja na internet prezentaciji Berze objavljuju se informacije o ostvarenim cenama za akcije kojima se trgovalo, najvišoj i najnižoj dnevnoj ceni, obimu trgovanja, ponudi, tražnji itd. Ipak, za građane koji nemaju stalan pristup internetu ili žele da podatke o trenutnoj ceni akcija saznaju i pre kraja trgovanja, na raspolaganju su i informacioni servisi Beogradske berze, koji omogućavaju praćenje trgovanja u realnom vremenu, odnosno u trenutku kada se promena desi.

Najsveobuhvatniji servis te vrste, **BELEX.info**, omogućava korisnicima da putem interneta, bilo preko računara ili mobilnog telefona, prate dešavanja na tržištu Beogradske berze u toku trajanja trgovanja. Servis pruža najrazličitiji set informacija, uključujući i grafički prikaz kretanja cena, podatke o ponudi i tražnji, informacije o pet najviših cena tražnje i pet najnižih cena ponude (tzv. najbolje cene ponude i tražnje) za izabrane hartije od vrednosti, prethodnim transakcijama određenim akcijama, itd. U cilju pomoći građanima Srbije da pod najpovoljnijim uslovima prate dešavanja na tržištu, Beogradska berza je u periodu od 1. septembra do 31. decembra 2010. godine spremna da ponudi pretplatu na servis BELEX.info po cenama znatno nižim u odnosu na dosadašnje cene. Tako će, do kraja decembra, mesečna pretplata na servis BELEX.info iznositi 600 dinara, a dnevna 100 dinara (cene su iskazane bez poreza). Pretplata se može obaviti dostavom poruke sadržine »BELEX« na broj 4569 za dnevnu pretplatu, odnosno poruke sadržine »BELEXM« na isti broj telefona, za mesečno korišćenje servisa. U odgovoru korisnici dobijaju korisničko ime i lozinku za navedeni informacioni servis.

Drugi servis je nešto jednostavniji i odnosi se na informisanje putem **SMS** poruka. Ovaj servis omogućuje informaciju o trenutnoj ceni akcija (u toku trgovanja), njenu procenutalnu promenu u odnosu na početnu dnevnu cenu, kao i obim trgovanja ostvaren do tog trenutka. Tekst poruke koji se putem SMS dostavlja na broj 1027, treba da glasi »Berza<razmak> simbol_hartije«, gde se umesto »simbol_hartije« unosi berzanski simbol akcija čiju trenutnu cenu želite da saznate. Cena poruke takođe je promotivna i znatno snižena do kraja godine, u iznosu 12 dinara (cena je iskazana bez poreza). Ukoliko se upit o ceni dostavi nakon završetka dnevnog trgovanja SMS servis Berze će korisnicima poslati informaciju o ceni na zatvaranju, ukupnoj promeni cene i obimu trgovanja izabranom hartijom za dati trgovački dan.

Za korisnike koji žele da dobijaju dnevne informacije o ceni izabrane hartije, kreiran je i novi servis **BELEX start-stop**, koji obezbeđuje da pretplatnici svakog dana, nakon obavljenog trgovanja, dobiju poruku koja sadrži informacije o poslednjoj dnevnoj ceni, najvišoj i najnižoj ceni, procentualnoj promeni cene i obimu trgovanja akcije za koje su izrazili zainteresovanost. Aktiviranje servisa obavlja se slanjem poruke sadržaja »start<razmak>simbol_hartije« na broj 1027, pri čemu cena aktivacije iznosi 5 dinara za sve mreže mobilne telefonije u Srbiji. Od početka aktivacije servisa, do odjavljivanja, dnevne poruke koje pristižu korisnicima naplaćuju se po ceni od 10 dinara, dok cena odjavne poruke iznosi 5 dinara (cene su iskazane bez poreza). Odjavna poruka treba da glasi: »stop<razmak>simbol_hartije«.

Za sve one koji žele da se bliže upoznaju sa berzanskim poslovanjem u Srbiji, detaljima funkcionisanja informacionih servisa Berze, kretanjem cena svih akcija srpskih preduzeća kojima se trguje na Beogradskoj berzi, ili samo pročitaju edukativne tekstove o berzanskom poslovanju i upoznaju se sa obukama Berze, internet prezentacija www.belex.rs može predstavljati dobru polaznu osnovu za dobijanje dodatnih informacija i pojašnjenja.

Sutra....

SADRŽAJ:

- Deveta međunarodna Konferencija
- Roadshow

DEVETA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

Tradicionalna deveta po redu, Konferencija Beogradske berze planirana je i ove godine pod nazivom UPGRADE IN BELGRADE, 18. novembra u Hotelu Continental u Beogradu. Tokom avgusta započete su pripreme na koncipiranju sadržaja, programa i tema Konferencije, kao i potencijalnih predavača.

Rad Konferencije planiran je kroz tri panela: Finansijsko tržište – kako do stabilnosti? (više o makroekonomskim kretanjima i stabilnosti); Tržište kapitala Srbije na putu ka EU (potrebna prilagođavanja i izmene propisa) i Finansijske inovacije – nove tehnologije i specijalno predavanje na temu Risk managementa i IPO-a. Panelisti će, kao i prethodnih godina, biti predstavnici institucija EU, berzi u regionu, rejting agencija, Ministarstva finansija, domaće i drugih regionalnih komisija za hartije od vrednosti, data vendora i kompanija koje nude tehnička rešenja za trgovanje i izveštavanje sa tržišta. Poseban segment predstavljaće odabr i dodela nagrada domaćim kompanijama koje su u prethodnom periodu ostvarile najkvalitetnije odnose sa investitorima.

ROADSHOW

Započete aktivnosti promocije domaćeg tržišta i izdavalaca hartija od vrednosti kroz predstavljanje kotiranih preduzeća investicionoj javnosti dobijaju na intenzitetu inoviranjem i usavršavanjem oblika prezentovanja. U sklopu saradnje berzi regiona, Beogradska berza omogućila je domaćim izdavaocima najlikvidnijih hartija od vrednosti redovno predstavljanje međunarodnoj investicionoj javnosti na investitorskim konferencijama. Tokom juna ove godine, započete su pripreme za ovogodišnju investitorku konferenciju - Roadshow čije je održavanje planirano 9. novembra u Beču.